

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ BUCUREȘTI**

**FACULTATEA DE MANAGEMENT, INGINERIE ECONOMICĂ ÎN
AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ**

TEZĂ DE DOCTORAT

*“ Cercetări privind impactul Programului
SAPARD asupra agriculturii românești, cu referire
specială la regiunea 3 Sud-Muntenia”*

**Conducător științific:
Prof. univ. Dr. DRĂGHICI MANEA**

**Doctorand:
Ing. ALECU IOAN IULIAN**

CUPRINS

INTRODUCERE	3
Capitolul 1. CONSIDERAȚII PRIVIND INTEGRAREA ROMÂNIEI ÎN COMPLEXUL ECONOMIC EUROPEAN	5
1.1. Uniunea Europeană complex economic și financiar	5
1.1.1. Necesitatea existenței și evoluția UE	5
1.1.2. Adâncirea procesului de integrare.....	9
1.1.3. Structura instituțională a UE	14
1.1.4. Uniunea Europeană monetară.	19
1.2. Eterogenitatea regională și politici de dezvoltare rurală în arealul european...	26
1.2.1. Necesitatea dezvoltării spațiului rural într-o economie globală.....	26
1.2.2. Diversitatea zonelor rurale și măsurile de finanțare.....	29
1.3. Probleme prioritare ale României privind integrarea în complexul european...	43
1.3.1. Situația strategică a României pe termen mediu	43
1.3.2. Adoptarea de către România a acquis-ului comunitar.....	53
Capitolul 2. STRATEGIA ACTUALĂ A AGRICULTURII ȚĂRILOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE, PRECUM ȘI A UNOR ȚĂRI AFLATE ÎN CURS DE INTEGRARE	67
2.1. Politici ale Uniunii Europene privind agricultura	67
2.1.1. Politici structurale în zonele rurale ale UE.....	67
2.1.2. Politica agricolă în UE.....	72
2.2. Considerații privind agricultura unor țări europene aflate în curs de integrare la Uniunea Europeană.....	82
2.2.1. Acorduri de asociere și orientări previzibile asupra economiei naționale și a agriculturii al noilor state membre.	82
2.2.2. Adaptarea tratatelor de extindere și aderare.	86
2.2.3. Perioade tranzitorii acordate noilor țări membre.....	88
2.2.4. Identificarea problemelor prioritare ale agriculturii și deciziile pentru agricultura noilor state membre.....	90
2.2.5.- Probleme ivite în urma aderării noilor state membre	93
Capitolul 3. SITUAȚIA AGRICULTURII ROMÂNEȘTI ȘI RELAȚIILE ROMÂNIEI CU UNIUNEA EUROPEANĂ	96
3.1. Spațiul rural românesc, dimensiuni și implicații asupra agriculturii	96
3.1.1. Structura teritorială a spațiului rural românesc.....	96
3.1.2. Situația demografică și forța de muncă din spațiul rural românesc.....	101
3.1.3. Situația macroeconomică a sectorului agroalimentar din România (perioada 1998-2003)	103
3.2. Situația actuală a agriculturii românești și elemente comparative cu Uniunea Europeană.....	106
3.2.1. Structura de folosință și piața a terenurilor agricole în România.....	106
3.2.2. Suprafețele și producțiile agricole vegetale.....	115
3.2.3. Producția animalieră.	123
3.3. Comerțul exterior și relațiile de schimb cu Uniunea Europeană.....	134
3.3.1. Comerțul exterior și balanța cu produse agroalimentare.....	135
3.3.2. Acordurile comerciale dintre România și Uniunea Europeană pentru produse agroalimentare.	137

3.4. Criterii de preaderare la Uniunea Europeană	140
3.4.1. Probleme de soluționat în asigurarea dezvoltării agriculturii românești în perspectiva aderării la UE	140
3.4.2. Criterii de preaderare.	144
3.5. Strategii agricole de preaderare la Uniunea Europeană	148
3.5.1. Necesitatea strategiilor și forme de implementare.....	148
3.5.2. Strategiile agricole din România și implicațiile resurselor financiare..	150
3.5.3. Priorități strategice pentru dezvoltarea agriculturii în România.....	154
Capitolul 4. OBIECTIVELE ȘI SCOPUL PROGRAMULUI SAPARD	160
4.1. Rolul și obiectivele Programului SAPARD.....	160
4.1.1. Necesitatea și conjunctura apariției programului SAPARD	160
4.1.2. Programul SAPARD - obiective și capacitate managerială pentru România.....	163
4.2. Măsuri și axe prioritare în derularea Programului SAPARD.....	173
4.2.1. Măsurile SAPARD și acreditarea etapizată a acestora pentru România.....	173
4.2.2. Îmbunătățirea competitivității în prelucrarea produselor agricole și piscicole.....	180
4.2.3. Îmbunătățirea infrastructurii pentru agricultură și dezvoltare rurală....	193
4.2.4. Dezvoltarea economiei rurale	199
4.2.5. Dezvoltarea resurselor umane.....	207
4.3. Structura etapizată și de implementare a măsurilor SAPARD în România	210
Capitolul 5. ANALIZA IMPACTULUI PROGRAMULUI SAPARD ASUPRA AGRICULTURII ROMÂNEȘTI, CU REFERIRE SPECIALĂ LA REGIUNEA NUMĂRUL 3 SUD – MUNTENIA	217
5.1. Prezentarea agriculturii din regiunea 3, Sud-Muntenia.....	217
5.1.1. Cadrul teritorial geografic în regiunea de Sud Muntenia și potențialitățile resurselor pentru agricultură	217
5.1.2. Agricultură regiunii Sud – Muntenia, potențialități și realizări.....	223
5.2. Analiza măsurilor de dezvoltare rurală realizate prin programul SAPARD în regiunea 3 Sud - Muntenia.....	230
5.2.1. Concepția de valorificare a patrimoniului și de dezvoltare rurală în regiunea Sud-Muntenia prin Programul SAPARD.....	230
5.2.2. Politici și măsuri de dezvoltare rurală realizate prin programul SAPARD în regiunea 3 Sud – Muntenia.....	238
5.3. Analiza modului de implementare a măsurilor prevăzute în programul SAPARD și impactul acestora asupra dezvoltării rurale în regiunea 3 Sud - Muntenia în perioada 2002 – 2005.....	246
5.3.1. Programul SAPARD, efecte și implicații asupra activităților economice și mediului rural din regiunea Sud – Muntenia.....	246
5.3.2. Impactul măsurilor SAPARD asupra dezvoltării rurale teritoriale (priorități și măsuri)	253
Capitolul 6. CONCLUZII	262
BIBLIOGRAFIE.....	272

INTRODUCERE

Rolul deosebit de important pe care îl au sursele de atragere a investițiilor, ne îndreptățește să considerăm că efectele programului SAPARD asupra agriculturii românești au o deosebită semnificație. În acest context, impactul acestui program pentru România dobândește o importanță deosebită devenind o condiție hotărâtoare pentru profitabilitatea și competitivitatea activităților din spațiul rural românesc și pentru atenuarea actualelor diferențieri privind integrarea în UE.

De aici reiese necesitatea ca măsurile aferente programului SAPARD să fie cunoscute și orientate pentru modernizarea și pentru revigorarea spațiului rural.

Pentru acest motiv studiile prezentei lucrări de doctorat au avut în vedere în special analiza influențelor privind implementarea Programului SAPARD pentru realizarea de obiective investiționale reale capabile să valorifice resursele locale ale agriculturii precum și implicațiile acestor investiții asupra mediului rural.

Lucrarea a fost structurată în șase capitole în care am analizat aspectele mediului rural generate de decalajele economice și sociale pe comune, județe, zone de dezvoltare și țări ale Uniunii Europene, nivelul și efectele investițiilor prin Programul SAPARD. Din analiza datelor și faptelor statistice comparative a reieșit eterogenitatea regională și politicile de dezvoltare în arealul european.

Un rol important revine politicilor multidimensionale de dezvoltare integrată în complexul european, cu referire specială asupra adoptării de către țara noastră a acquisului comunitar în vederea integrării. Pentru a analiza strategiile de dezvoltare integrată, în lucrare am prezentat comparativ strategii ale dezvoltării agriculturii țărilor membre ale UE, precum și a unor țări aflate în curs de integrare. Rezulta ca problemele prioritare ale agriculturii sunt reliefate prin politicile de finanțare, acordurile de asociere și orientările previzibile asupra economiei naționale și a agriculturii noilor state membre.

Situația agriculturii românești în perioada de tranziție la economia de piață, așa cum este prezentă în capitolul aferent din lucrare, dovedește că în prezent agricultura este o activitate care necesită investiții importante pentru a deveni eficientă. Structura fondului funciar, piața terenurilor agricole din România, alături de actualele capacități de producție vegetale, animale și agroindustriale demonstrează incapacitatea actuală a producătorilor naționali de a rezista concurenței străine.

În lucrare am analizat la nivelul de țării și la nivelul Regiunii de dezvoltare 3 Sud-Muntenia obiectivele și scopul Programului SAPARD, descrierea fondurilor structurale cu referire specială asupra managementului financiar și bancar din agricultură. Efectele și implicațiile cofinanțării la nivel teritorial au reliefat principalii factorii care determină atractivitatea investițională. Un rol deosebit a revenit măsurilor de dezvoltare a sectorului agroalimentar din cadrul teritorial exemplificat.

În acest sens lucrarea prin tratarea unei diversități de probleme are scopul de a pune la dispoziția specialiștilor din rețeaua SAPARD, a unui instrument capabil să le

orienteze activitatea, astfel încât să se poată face față mediului concurențial și cerințelor pieței Uniunii Europene.

Pentru elaborarea prezentei lucrări am beneficiat de sprijinul Conducerii Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București și al colectivului de cadre didactice și tehnice din cadrul Facultății de Management Inginerie Economică în Agricultură și Dezvoltare Rurală, cărora le aduc cele mai sincere mulțumiri.

Aduc, de asemenea, mulțumiri D-lui Prof. univ. Dr. Drăghici Manea pentru îndrumările competente pe care mi le-a acordat pe parcursul acestor ani.

Dedic această lucrare întregii mele familii care mi-a fost alături în toată această perioadă.

Autorul